

**ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ПРИВАТНИЙ ЗАКЛАД
«ДНІПРОВСЬКИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»**

**ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ В ГАЛУЗІ ТУРИЗМУ ТА ГОСТИННОСТІ В
УКРАЇНІ**

КОЛЕКТИВНА МОНОГРАФІЯ

За загальною редакцією
доктора політичних наук, професора
В.М. Торяника

Дніпро
2024

УДК 338.486.1:339.92

У-67

*Рекомендовано до друку Вченою радою
Вищого навчального приватного закладу «Дніпровський гуманітарний
університет» (Протокол № від квітня 2024 р.)*

Рецензенти:

доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри міжнародних економічних відносин Університету митної справи та фінансів **Білозубенко Володимир Станіславович**;

доктор політичних наук, доцент, завідувач кафедри політології Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара **Третьак Олексій Анатолійович**;

доктор політичних наук, професор, завідувач кафедри цивільного, трудового та господарського права Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара **Алексєєнко Ігор Григорович**

У-67 Державне управління в галузі туризму та гостинності в Україні / за ред. В.М. Торяника. Дніпро : ВНПЗ ДГУ, 2024. 163 с.

ISBN

В монографії досліджено теоретичні основи формування системи державного управління галузі туризму та гостинності в Україні, проведено аналіз міжнародного досвіду функціонування системи державного управління галузі туризму та гостинності, запропоновано шляхи вирішення проблем державного управління окремими сферами туризму та гостинності в Україні. В монографії також проаналізовано актуальні аспекти розвитку туристичної діяльності, які стосуються розвитку сфери туризму та гостинності на регіональному та місцевому рівнях.

Монографія може бути корисна не тільки для науковців, студентів та викладачів, але й для всіх, хто досліджує або практично займається питаннями державного управління розвитком туризму та гостинності

© ВНПЗ ДГУ, 2024

© Автори, 2024

ЗМІСТ

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ ГАЛУЗІ ТУРИЗМУ ТА ГОСТИННОСТІ В УКРАЇНІ

Джинджоян В.В. Концептуальні підходи до формування системи державного управління в сфері гостинності

Сазонець О.М. Вплив показників гостинності на індикатор економічного розвитку країни шляхом застосування методів кореляційно-регресійного аналізу

Сазонець І.Л., Вівсянник О.М. Принципи державного управління курортною справою та етика лікування на курортах

Торяник В.М. Проблеми державного управління процесом адаптації системи туристичної освіти України до європейських стандартів

РОЗДІЛ 2. ДОСЛІДЖЕННЯ МІЖНАРОДНОГО ДОСВІДУ ФУНКЦІОНУВАННЯ СИСТЕМИ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ ГАЛУЗІ ТУРИЗМУ ТА ГОСТИННОСТІ

Ходак О.В. Міжнародний досвід державного управління в галузі туризму та гостинності

Яковлева-Мельник Н.Г. Досвід державного управління впровадження інноваційних технологій в туризмі та гостинності

Седлецька О.В. Передумови впровадження досвіду індустрії гостинності ЄС для України.

РОЗДІЛ 3. ВИРІШЕННЯ ПРОБЛЕМ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ ОКРЕМИМИ СФЕРАМИ ТУРИЗМУ ТА ГОСТИННОСТІ В УКРАЇНІ

Тесленко Т.В., Лучанська Ю.Г. Регулювання діяльності закладів ресторанного господарства державними службами України

Гакова М.В. Інституціональні чинники забезпечення розвитку готельно-ресторанного господарства

Байдак Л. А. Державне регулювання сфери рекреаційного рибальства в Україні

Лисенко О.В. Статистичний аналіз цін на готельні номери на прикладі м. Дніпро

ВИСНОВКИ

24. Все про рибну ловлю в Литві. Рибалка Онлайн. - URL: <http://rybalkaonline.org/forum/18-87-1> (дата звернення: 18.03.2024 р.).
25. Державне агентство рибного господарства України. URL: <http://darg.gov.ua> (дата звернення: 18.03.2024 р.).
26. Енциклопедія рибалки. - URL: www.fish.kiev.ua (дата звернення: 18.03.2024 р.).
27. 122. Інформаційний рибальський портал. Рибні місця України. – URL: <http://karpela.com.ua/fishplaces/odessa/> (дата звернення: 18.03.2024 р.).
28. Кльова рибалка. - URL: <http://www.k-lev.com/TopFish100.html> (дата звернення: 19.09.2023 р.).
29. Одеський клуб риболовів. - URL: <http://fishingclub.od.ua/?sites.php> (дата звернення: 19.09.2023 р.).
30. Прогноз активності клювання риб. URL: <http://actigator.com/> (дата звернення: 19.09.2023 р.).
31. Рибалка і все про рибалку. URL: www.rubalka.net (дата звернення: 18.03.2024 р.).
32. Рибалка онлайн. URL: http://rybalka-online.org/publ/stati_o_rybalke/63 (дата звернення: 18.03.2024 р.).
33. Рибалка, снасті, способи лову. - URL: <http://rybalku.ru/top/> (дата звернення: 18.03.2024 р.).
34. Сайт рибалок України «На рибалку». URL: www.gonefishing.org.ua (дата звернення: 18.03.2024 р.).
35. Український інформаційний рибацький портал. URL: www.onfishing.com (дата звернення: 18.03.2024 р.).

Лисенко Олена Вікторівна

*к.е.н., доцент кафедри туристичного та готельно ресторанного бізнесу
ВНПЗ «Дніпровський гуманітарний університет»*

Статистичний аналіз цін на готельні номери на прикладі

м. Дніпро

Готельний бізнес є одним з елементів індустрії гостинності. Цей бізнес, попри важке становище на сучасному ринку, розвивається та має величезний потенціал до зростання. Саме готельний бізнес стає тією галуззю економіки

країни, що в період військового стану приносить прибутки та створює нові робочі місця. Цей ринок швидко розвивається.

На готельному ринку інновації є ключем до збереження та покращення фінансового стану підприємств. Інновації означають здатність розвивати виробництво і продаж нових продуктів і послуг у відповідь на попит, а в сфері збуту – здатність розробляти нові технологічні процеси на основі технологій, що працюють і комерційних інновацій. Також важливою є здатність розвивати пропозицію доступних для туристів ресурсів. Це дозволяє фірмі вигравати цінову конкуренцію і отримувати прибуток. Ціна на готельні послуги є тим показником, який можна дослідити в динаміці та зробити висновки щодо ситуації на готельному ринку.

Значний внесок у розробку питань побудови статистичного інструментарію та статистичного економічного аналізу господарювання підприємств, регіонів, видів економічної діяльності і держави в цілому зробили вітчизняні вчені. Теоретичні, методологічні та організаційні аспекти цих проблем знайшли відображення в наукових працях В. В. Архипова, М. П. Мальської, О. В. Яшина, Т. В. Шталь, О. В. Кот, А. С. Дядіна та ін. Методи статистичного аналізу та прогнозування розвитку підприємств окреслено в роботах С. Ф. Покропивного, В. В. Вітлінського, О. І. Черняка, Г. О. Черноус, Г. Мінцберга, Дж. Куїна, С. Гошала, Джеймс К. Ван Хорна, Ваховича Джона М. Але для готельного господарства поєднання аналізу змінення цін на готельні номери та безкризового розвитку цієї галузі потребує подальшого дослідження.

Мета статті полягає в статистичному аналізі цін на готельні номери в м. Дніпро та прогнозуванні розвитку цих підприємств. При проведенні дослідження використовувались такі методи, як: методи спостереження і співставлення, теоретичного узагальнення, групування, порівняння, метод аналізу показників динаміки часових та просторових рядів. Для прогнозування розвитку готельного господарства на найближчі періоди застосовано метод екстраполяції.

На вільному ринку все залежить від попиту на певні товари та послуги й відповідної пропозиції цих товарів та послуг. Готельна послуга є специфічним

товаром, який містить матеріальні та нематеріальні ресурси, природні блага. Її не можливо виробити раніше, ніж ця послуга буде запропонована та використана. Також її неможливо зберегти. Тобто, споживання послуги готелю — це перебування споживача в місці тимчасового проживання плюс харчування, додаткові послуги і організація дозвілля.

Пропозиція готельних послуг також відрізняється від пропозиції інших товарів. Готелі не змінюють місце розташування. Саме споживач їде до обраного готелю. В цьому випадку саме попит на готельні послуги є рухомим, а пропозиція готельних послуг не рухається. Вона залежить від багатьох складових, серед яких місце розташування готелю і відповідні регіональні особливості. Наприклад, наявність історичної, архітектурної, кліматичної та рекреаційної складової.

Існує постійна потреба в пошуку нових шляхів удосконалення процесів обслуговування клієнтів для успішної роботи на готельному ринку та збільшення прибутку. За законом Парето 20% постійних клієнтів закладу зможуть забезпечити 80% прибутку. Водночас, якість обслуговування та надання послуг не повинна від цього бути вибірковою. Готелі можуть надавати додаткові послуги, але все одно їх робота повинна залишатися якісною та ефективною. Щоб утримати постійних клієнтів і залучити нових в умовах конкуренції, підприємства гостинності не можуть обмежуватися лише стильним інтер'єром і якісною, смачною їжею. Досягти бажаного ефекту можна за допомогою інновацій. Технології трансформують якість обслуговування, впливаючи на виробництво продуктів, надання послуг та їх просування. Сучасна готельна індустрія пропонує своїм клієнтам широкий спектр послуг, наприклад, таких як послуги сомельє, кулінарні шоу, презентації кулінарних страв, бар-шоу, риболовлю та приготування страв на очах у гостей, караоке, кальянні. Пропонуються знижки для постійних гостей, бонусні програми, виїзне ресторанне обслуговування з організацією дозвілля.

Готелі себе рекламують і надають інформацію про пакети своїх послуг. І в цьому процесі важливу роль відіграє ціна на готельні послуги, тобто вартість готельного номеру за ніч або добу проживання. Крім того, попит на відвідування готелів має яскраво виражений сезонний характер. Ціни в часі падають або

зростають. Тому зміни цін на номери готелів можна розглядати як часові динамічні ряди. А якщо розглянути інформацію про ціни на готельні номери в певний момент часу, то будемо мати просторові ряди даних, які демонструють пропозицію готельних номерів одного класу чи різних класів, що користуються попитом, наприклад, в певному місті. Такий просторовий ряд можна проаналізувати, будуючи прогнознi регресійні математичні моделі змінення цін на готельні номери. Саме ці моделі зможуть показати не стільки тенденції до змінення цін, скільки наявність кризових явищ в розвитку галузі [4].

Проаналізуємо стан готельної сфери м. Дніпро. У Дніпропетровській області послуги з розміщення станом на 2019 р. надавали 25 готельних закладів з відповідною категорією, з них [9]:

5 зірок – 2 готелі;

4 зірки – 8 готелів;

3 зірки – 9 готелів;

5 зірок – 2 готелі;

1 зірка – 1 готель.

Загально ці готелі надавали 11826 місць та можливість розмістити понад 384 тис. туристів. З 52 готелів 31 мали спеціально обладнані номери для осіб з інвалідністю [9]. Туристичний потік становив у 2018 році – 2,5 млн грн., у 2019 році – 7,8 млн грн. [6].

Найбільш відомим в області є відомий п'ятизірковий готель «Гранд Готель Україна» – відреставрована красива старовинна будівля в центрі міста. Готель надає 75 комфортабельних номерів:

1. 14 стандартних номерів;
2. 12 стандартних покращених номерів;
3. 24 номерів напівлюкс;
4. 8 номерів люкс;
5. 14 двокімнатних номерів люкс;
6. два президентські номери люкс [7].

У вартість перебування в готелі включено:

1. відвідини спортивно-оздоровчого комплексу;
2. трансфер до залізничного вокзалу;

3. послуги сучасного бізнес центру.

Серед готелів з історією - «Асторія». Будівля готелю «Асторія» зберегла свій стиль та первинний вигляд (початок ХХ століття). Готель розташовано у самому центрі м. Дніпро, біля Оперного театру, Дніпровського академічного театру драми і комедії, театру ім. Т. Г. Шевченка, парку імені Глоби. Поруч також знаходиться стадіон «Дніпро Арена». Готель має 45 номерів категорії Люкс і Стандарт, велика частина яких має балкони з видом на центральний проспект ім. Дмитра Яворницького. Номери облаштовано кондиціонерами, супутниковим ТБ, Wi-Fi. Біля готелю — безкоштовне паркування [8].

Додаткові надходження до місцевого бюджету у вигляді туристичного збору від діяльності готельних закладів: у 2018 р. до бюджету надійшло 2 523,5 тис. грн. що на 425, 6 тис. грн. або на 21 % показника попереднього року (2 084,9 тис. грн. – у 2017 р., 1 749,9 тис. грн. – у 2016 р.).

Станом на 2018-2020 р. дані щодо готелів в м. Дніпро наступні (Табл. 1.).

Таблиця 1

Кількість місць розміщення у готелях м. Дніпро 2018-2020 рр.

Рік	Кількість колективних засобів розміщення, од.	Кількість місць у колективних засобах розміщення	Кількість осіб, що перебували у колективних засобах розміщення
2018	93	11826	383907
2019	106	13070	377294
2020	87	8047	151077

Джерело [10].

Проаналізуємо пропозицію готельних номерів, яку надають готелі м. Дніпро [11]. Зауважимо, що ціни на готельні номери важко порівнювати, тому що номери відносяться до різних категорій. Але дослідимо питання з точки зору цінової пропозиції без урахування категорій номерів.

Optima Collection Troitska

Дніпро, 0,7 км. від центру міста.

Двомісний номер з 1 двоспальним ліжком або 2 односпальними ліжками.
Безоплатна відміна бронювання. Без передоплати.

1 ніч, 2 дорослих. UAH 2180 + податки та збори (UAH 67).

Hutor Hotel

Дніпро, 3,8 км. від центру міста.

Невеликий двомісний номер з 1 ліжком. Сніданок включено.

1 ніч, 2 дорослих. UAH 1000 податки та збори включено.

Civiization

Дніпро, 400 м. від центру міста. Рівень 1 в Travel Sustainable

Двомісний номер з 1 великим двоспальним ліжком.

Безоплатна відміна бронювання. Без передоплати. Сніданок включено.

1 ніч, 2 дорослих. UAH 1950 + податки та збори (UAH 67).

Light Hotel

Дніпро, 2,6 км. від центру міста.

Номер «Стандарт Плюс» з 1 великим двоспальним ліжком.

Безоплатна відміна бронювання. Без передоплати. Сніданок включено.

1 ніч, 2 дорослих. UAH 2050 + податки та збори (UAH 67).

SkyTech Most City Hotel 19 floor PANORAMIC VIEW

Дніпро, 0,7 км. від центру міста. Стандартний двомісний номер з 1 ліжком.

Безоплатна відміна бронювання. Без передоплати. Сніданок включено.

1 ніч, 2 дорослих. UAH 1340 + податки та збори (UAH 60).

Abri Hotel

Дніпро, 2,4 км. від центру міста. Поруч метро

Рівень 1 в Travel Sustainable

Стандартний двомісний номер з 1 двоспальним ліжком або 2 односпальними ліжками.

Безоплатна відміна бронювання. Без передоплати. Сніданок включено.

1 ніч, 2 дорослих. UAH 2450 + податки та збори (UAH 67).

Ekaterinoslav

Дніпро, 1 км. від центру міста.

Стандартний двомісний номер з 1 двоспальним ліжком.

1 ніч, 2 дорослих. UAH 1600 + податки та збори (UAH 67).

Готель Road Star

Дніпро, 8,8 км. від центру міста.

Стандартний двомісний номер з 1 двоспальним ліжком або 2 односпальними ліжками.

Безоплатна відміна бронювання. Без передоплати.

1 ніч, 2 дорослих. UAH 1398 + податки та збори (UAH 65).

Готель Дніпропетровськ

Дніпро, 1 км. від центру міста.

Стандартний двомісний номер з 2 односпальними ліжками.

Безоплатна відміна бронювання. Без передоплати.

1 ніч, 2 дорослих. UAH 760 + податки та збори (UAH 67).

Axelhof Бутік-готель

Дніпро, 350 м. від центру міста.

Стандартний двомісний номер з 1 великим двоспальним ліжком.

Безоплатна відміна бронювання. Без передоплати. Сніданок включено.

1 ніч, 2 дорослих. UAH 3420 податки та збори включено.

Old Bridge

Дніпро, 1,6 км. від центру міста. Рівень 1 в Travel Sustainable

Двомісний номер з 2 односпальними ліжками.

Безоплатна відміна бронювання. Без передоплати.

1 ніч, 2 дорослих. UAH 1656 + податки та збори (UAH 67).

PremierAtlant

Дніпро, 1,5 км. від центру міста. Номер-студія «Делюкс».

1 студія цілком, 1 ванна, 1 кухня, 30 м². 1 двоспальне ліжко або 2 односпальних ліжка.

Безоплатна відміна бронювання. Без передоплати. Сніданок включено.

1 ніч, 2 дорослих. UAH 1700 + податки та збори (UAH 237).

Bon Hotel

Дніпро, 0,5 км. від центру міста.

Стандартний двомісний номер з 1 великим двоспальним ліжком.

Безоплатна відміна бронювання.

1 ніч, 2 дорослих. УАН 3600 + податки та збори (УАН 201).

Prestige Apartments Kalnyshevskogo

Дніпро, 6,3 км. від центру міста.

Стандартний двомісний номер «Делюкс» з 1 великим двоспальним ліжком.

Безоплатна відміна бронювання. Без передоплати. Сніданок включено.

1 ніч, 2 дорослих. УАН 1090 податки та збори включено.

Optima Collection Dnipro

Дніпро, 1 км. від центру міста.

Стандартний двомісний номер з 2 односпальними ліжками.

Безоплатна відміна бронювання. Без передоплати.

1 ніч, 2 дорослих. УАН 2180 + податки та збори (УАН 67).

Hotel Academy

Дніпро, 1,9 км. від центру міста.

Двомісний номер «Комфорт» з 1 великим двоспальним ліжком.

Безоплатна відміна бронювання. Без передоплати.

1 ніч, 2 дорослих. УАН 1690 + податки та збори (УАН 67).

Bartolomeo

Дніпро, 3,4 км. від центру міста.

Сезонна пропозиція.

Стандартний двомісний номер «Плюс» з 1 двоспальним ліжком або 2 односпальних ліжка. Вид на сад. Безоплатна відміна бронювання. Сніданок включено.

1 ніч, 2 дорослих. УАН 4259 + податки та збори (УАН 65).

Хостел та апартаменти «Друзі»

Дніпро, 0,5 км. від центру міста.

Стандартний двомісний номер з 1 великим двоспальним ліжком.

1 ніч, 2 дорослих. UAH 600 податки та збори включено.

Prestige Apartments Berezinka

Дніпро, 6,5 км. від центру міста.

Стандартний двомісний номер з 2 односпальними ліжками та ванною кімнатою.

Безоплатна відміна бронювання. Без передоплати.

1 ніч, 2 дорослих. UAH 990 податки та збори включено.

Newport

Дніпро, 1 км. від центру міста.

Стандартний двомісний номер з 1 великим двоспальним ліжком.

Безоплатна відміна бронювання. Без передоплати.

1 ніч, 2 дорослих. UAH 1159 + податки та збори (UAH 48).

Готель Асторія

Дніпро, 150 м. від центру міста.

Стандартний двомісний номер з 1 великим двоспальним ліжком.

Безоплатна відміна бронювання. Без передоплати.

1 ніч, 2 дорослих. UAH 1550 + податки та збори (UAH 67).

Апартаменти в центрі

Дніпро, 1,1 км. від центру міста.

Апартаменти в-цілому, 1 спальня, 1 вітальня, 1 ванна, 1 кухня, 40 м².

1 двоспальне ліжко.

Безоплатна відміна бронювання. Без передоплати.

1 ніч, 2 дорослих. UAH 1440 податки та збори включено.

Готель «Бізнес Апартаменти»

Дніпро, 1 км. від центру міста.

Стандартний двомісний номер з 1 двоспальним ліжком.

Безоплатна відміна бронювання. Без передоплати. Сніданок включено.

1 ніч, 2 дорослих. UAH 1190 + податки та збори (UAH 68).

СПА-Готель Цунамі

Дніпро, 2,1 км. від центру міста.

Стандартний двомісний номер з 1 двоспальним ліжком або 2 односпальними ліжками.

Безоплатна відміна бронювання. Без передоплати. Сніданок включено.

1 ніч, 2 дорослих. UAH 5495 + податки та збори (UAH 67).

Large apartment in the center

Дніпро, 1 км. від центру міста.

Апартаменти з двома спальнями.

1 апартаменти в-цілому, 2 спальні, 1 вітальня, 1 ванна, 1 кухня, 100 м².

3 ліжка (1 диван-ліжка, 2 широких двоспальних ліжка).

Безоплатна відміна бронювання. Без передоплати.

1 ніч, 2 дорослих. UAH 1620 + податки та збори (UAH 67).

Ці всі номери не є однаковими за своєю характеристикою та класом. Але саме вони пропонуються та рекламуються для заселення в м. Дніпро.

Зведемо отримані дані в таблицю, Табл. 2.

Таблиця 2

Ціни на готельні номери в м. Дніпро

№	Готель	Ціна номеру, UAH
1.	<u>Optima Collection Troitska</u>	2180+67
2.	<u>Hutor Hotel</u>	1000
3.	<u>Civiization</u>	1950+67
4.	<u>Light Hotel</u>	2050+67
5.	<u>SkyTech Most City Hotel 19 floor PANORAMIC VIEW</u>	1340+60
6.	<u>Abri Hotel</u>	2450+67
7.	<u>Ekaterinoslav</u>	1600+67
8.	Готель Road Star	1398 +65
9.	Готель Дніпропетровськ	760+65
10.	<u>Axelhof Бутік-готель</u>	3420
11.	<u>Old Bridge</u>	1656+67

12.	PremierAtlant	1700+237
13.	<u>Bon Hotel</u>	3600+201
14.	<u>Prestige Apartments Kalnyshevskogo</u>	1090
15.	<u>Optima Collection Dnipro</u>	2180+67
16.	Hotel Academy	1690+67
17.	<u>Bartolomeo</u>	4259+65
18.	Хостел та апартаменти «Друзі»	600
19.	<u>Prestige Apartments Berezinka</u>	990
20.	<u>Newport</u>	1159+48
21.	Готель Асторія	1550+67
22.	Апартаменти в центрі	1440
23.	Готель «Бізнес Апартаменти»	1190+68
24.	СПА-Готель Цунамі	5495+67
25.	<u>Large apartment in the center</u>	1620+67

Джерело [11]

Побудуємо статистичний просторовий ряд цін на готельні номери в м. Дніпро, де показники буде розташовано за принципом: від min до max. Для цього відсортуємо дані в таблиці від готелів з найменшою ціною за номер до готелів з найвищою ціною Табл. 3.

Таблиця 3

Ціни на готельні номери (без податків та зборів) в м. Дніпро

№	Готель	Ціна номеру без податків та зборів UAH
1.	Хостел та апартаменти «Друзі»	600,00
2.	Готель Дніпропетровськ	760,00
3.	<u>Prestige Apartments Berezinka</u>	990,00
4.	<u>Hutor Hotel</u>	1000,00

5.	<u>Prestige Apartments Kalnyshevskogo</u>	1090,00
6.	<u>Newport</u>	1159,00
7.	Готель «Бізнес Апартаменти»	1190,00
8.	<u>SkyTech Most City Hotel 19 floor PANORAMIC VIEW</u>	1340,00
9.	Готель Road Star	1398,00
10.	Апартаменти в центрі	1440,00
11.	Готель Асторія	1550,00
12.	<u>Ekaterinoslav</u>	1600,00
13.	<u>Large apartment in the center</u>	1620,00
14.	<u>Old Bridge</u>	1656,00
15.	Hotel Academy	1690,00
16.	PremierAtlant	1700,00
17.	<u>Civiization</u>	1950,00
18.	<u>Light Hotel</u>	2050,00
19.	<u>Optima Collection Troitska</u>	2180,00
20.	<u>Optima Collection Dnipro</u>	2180,00
21.	<u>Abri Hotel</u>	2450,00
22.	<u>Axelhof Бутік-готель</u>	3420,00
23.	<u>Bon Hotel</u>	3600,00
24.	<u>Bartolomeo</u>	4259,00
25.	СПА-Готель Цунамі	5495,00

Джерело [11]

Представимо графічно отриману інформацію про рівень цін на готельні номери у м. Дніпро Рис.1.

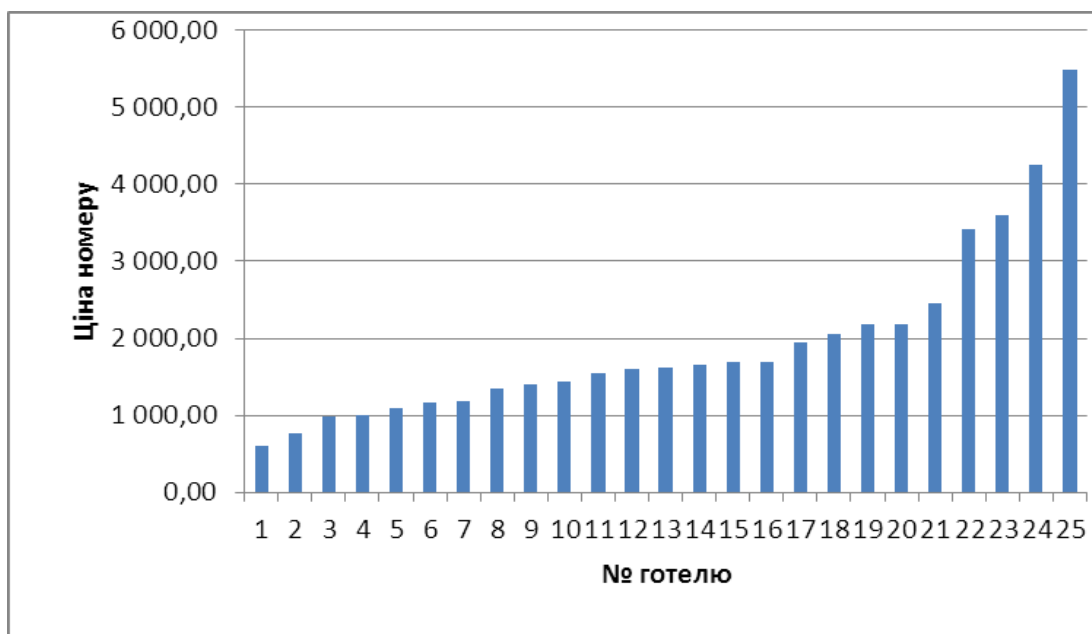

Рис.1. Змінення цін на готельні номери в м. Дніпро. Джерело [11]

Розрахуємо середню ціну на запропоновані номери готелів (функція СРЗНАЧ Microsoft Excel). Середня ціна дорівнює 1934,78 UAH:

$$x_{cp} = \frac{\sum_{i=1}^n x_i}{n} \quad (1)$$

Де: x_{cp} – математичне середнє просторового ряду значень цін на готельні номери.

x_i – поточне значення i просторового ряду, $i \in [1; n]$

n – кількість членів ряду.

На основі просторового ряду значень ціни на готельні номери в м. Дніпро побудуємо регресійні прогностні математичні моделі змінення цін. Вони покажуть тенденції змінення цін на майбутні періоди, а також змальовують тренди, тобто постійні частини відповідних функцій. Саме аналіз трендів покаже характер розвитку процесів та наявність чи відсутність кризових явищ в галузі готельного бізнесу.

Регресійні моделі визначають взаємозв'язок між залежною змінною (y — прогнозна ціна) та незалежною змінною (x — просторовий компонент або час). Регресійний метод аналізу визначає аналітичну форму зв'язку між варіацією ознак x і y та змальовує щільність зв'язку між цими ознаками.

Параметри кожної частини, яка є постійною і повторюється (тренд) визначаються методом найменших квадратів, де залежна змінна – y , а незалежна – x (або t)= $1,2,\dots,n$.

Рівняння містять наступні складові [1, с.104]:

1. тенденцію змінення ряду (тренд);
2. циклічні коливання ряду;
3. випадкову складову.

Найбільш достовірне рівняння обирається перебором основних форм тренда та розрахунку в кожному випадку коефіцієнта детермінації R^2 . Чим ближче R^2 до одиниці, тим краще регресія апроксимує емпіричні дані. В цьому випадку рівняння є більш достовірним. Тобто, коефіцієнт множинної детермінації приймає значення на відрізку $[0;1]$.

В тому випадку, коли $R^2=1$, між змінними y та $x_i, i \in [1;n]$, існує лінійна функціональна залежність. Максимальний коефіцієнт детермінації визначає найбільш достовірне рівняння тренду [1, с. 104].

В тому випадку, коли $R^2=0$, варіація залежної змінної повністю обумовлена впливом випадкових факторів.

На основі даних Табл. 3. за допомогою засобів Microsoft Excel побудуємо відповідні рівняння та представимо їх графічно.

1. Лінійний тренд: $y_t = a + bt$

Де: y — ендогенна змінна (залежна);

$x(t)$ — пояснювальна змінна (незалежна), в цьому випадку — просторовий компонент (або час).;

a, b — фіксовані параметри.

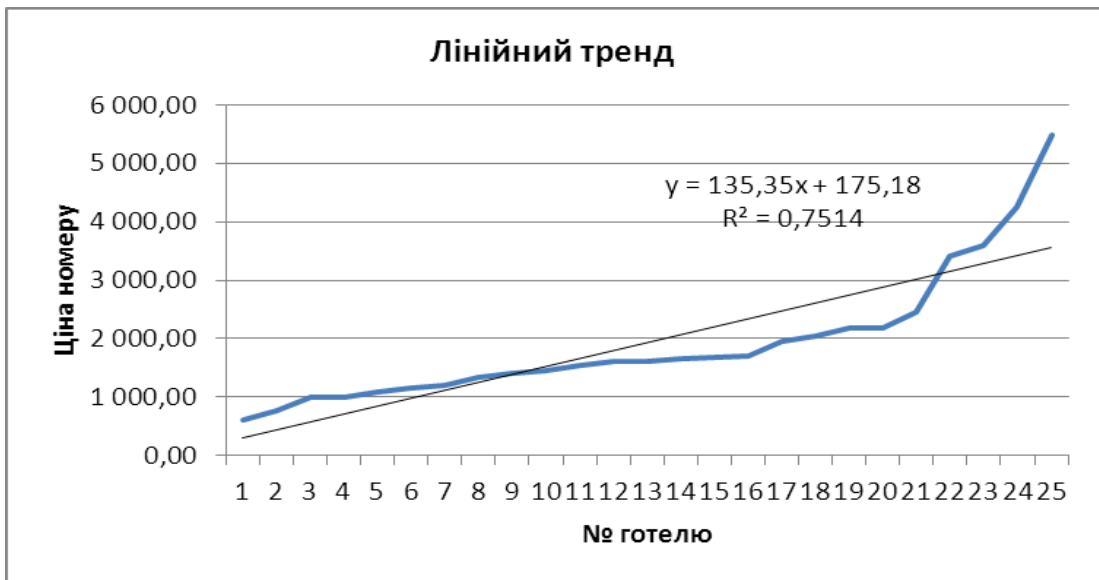

Рис. 2. Функція змінення цін у вигляді лінійного тренду. Джерело [11].

2. Експоненційний тренд: $y_t = e^{a+bt}$ $y_t = e^{abt}$

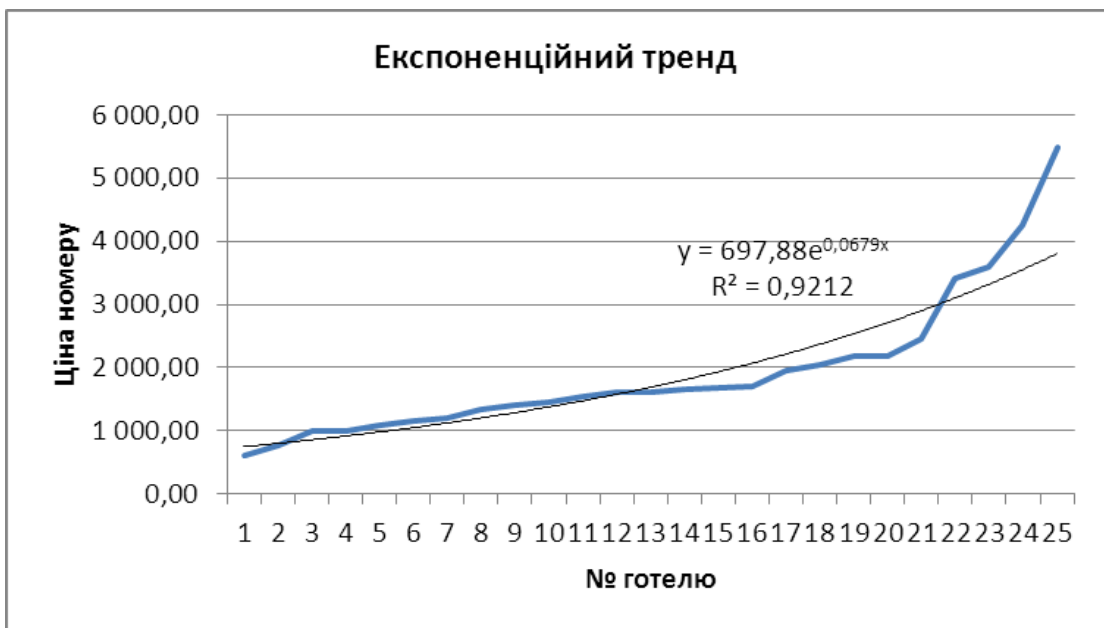

Рис. 3. Функція змінення цін у вигляді експоненційного тренду. Джерело [11].

3. Тренд у формі логарифмічної функції: $y_t = a \ln t + b$

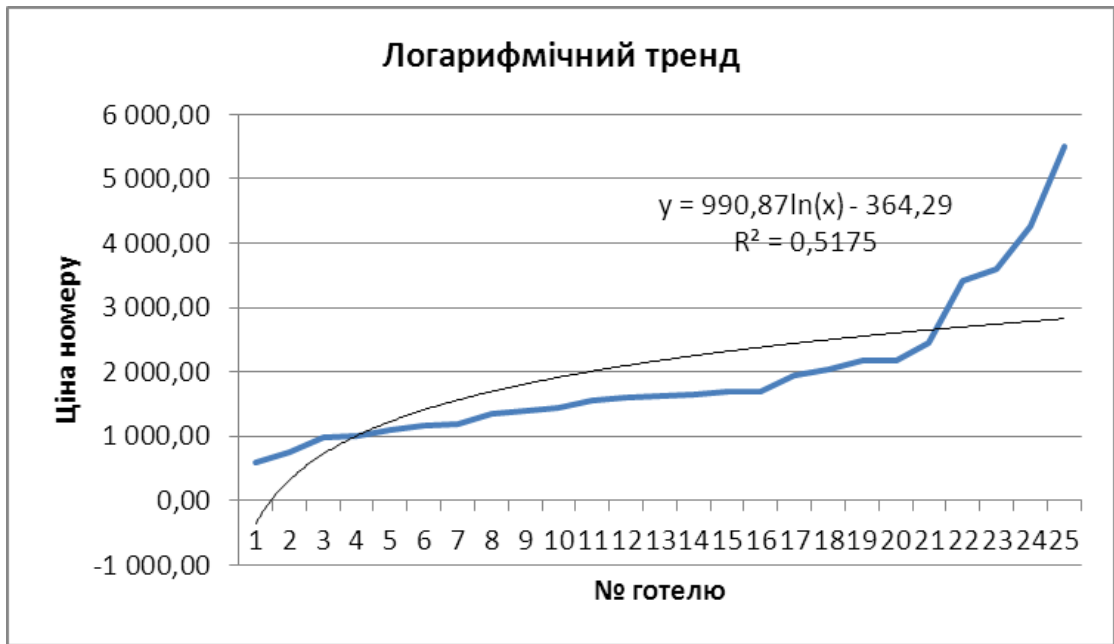

Рис. 3. Функція змінення цін у вигляді логарифмічного тренду. Джерело [11].

4. Тренд у формі степеневі функції: $y_t = a \cdot t^b$

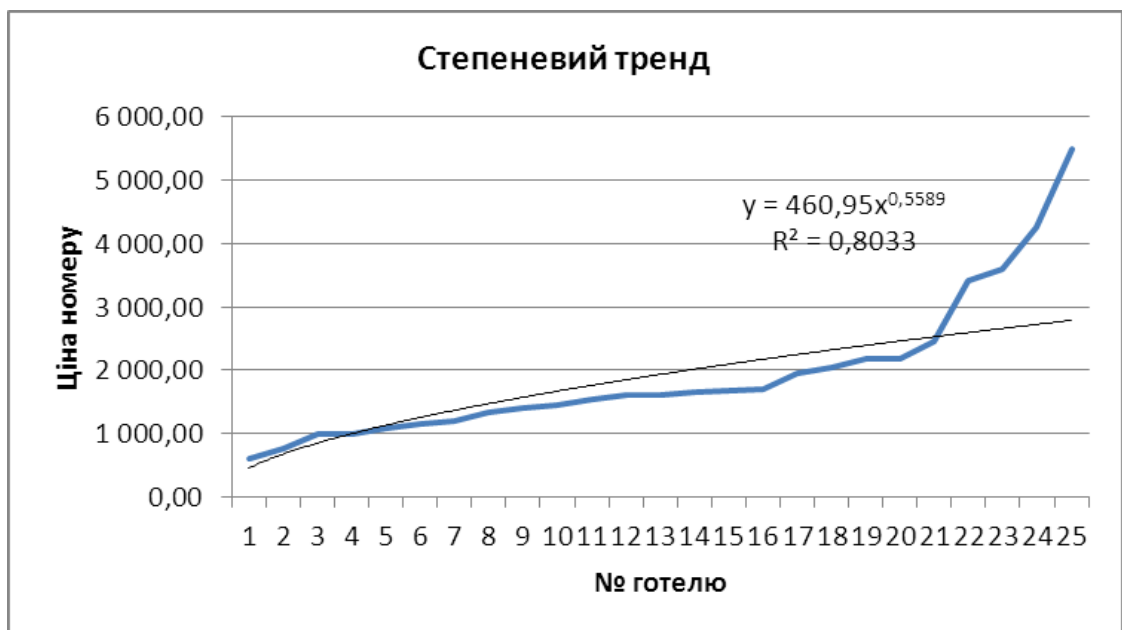

Рис. 4. Функція змінення цін у вигляді степеневого тренду. Джерело [11].

Також існують тренди:

Гіпербола: $y_t = a + \frac{b}{t}$

Парабола другого та більш високого порядку:

$$y_t = a + b_1t + b_2t^2 + \dots + b_kt^k$$

Ці тренди не використовуються при економічному аналізі, тому що такий стрімкий розвиток функцій вважається не притаманним економічним процесам.

Розглянемо та порівняємо коефіцієнти детермінації.

$R^2 = 0,7514$ (лінійний тренд);

$R^2 = 0,9212$ (експоненційний тренд);

$R^2 = 0,5175$ (логарифмічний тренд);

$R^2 = 0,833$ (степеневий тренд).

Найбільше значення має коефіцієнт детермінації експоненційного тренду. Це значить, що функція змінення цін на готельні номери в м. Дніпро має яскраво виражений зростаючий характер. Навіть степенева функція зростає меншими темпами ніж функція змінення цін на готельні номери. В цьому випадку має місце тенденція до розвитку певних кризових явищ в середовищі цін на готельні номери, які пропонуються та рекламуються. Графічно, точка перетину експоненційної функції — ціна на номер в готелі Abri Hotel, яка дорівнює 2445 UAH (№ 21 в Табл. 3). Тобто готелі, які пропонують вищі ціни (готелі № 22-25 в Табл. 3) вже можуть мати труднощі з залученням клієнтів. Або при більш високих цінах існують нецінові фактори вибору саме цих готельних номерів.

Висновок. Змінення цін на запропоновані для відвідання готельні номери у відповідних закладах міста Дніпро демонструє наближення до кризових явищ в галузі. Якщо ціна за готельний номер піднімається вище 2445 UAH, то функція змінення цін на готельні номери перетинає експоненційну функцію, побудовану на базі того ж самого просторового цінового ряду. Це є свідченням наявності кризових явищ. Платоспроможному населенню доступні номери за нижчими цінами. Якщо ціна на готельні номери перетинає розраховану межу, то це ознака впливу нецінових факторів на формування цін на готельні номери та ознака наявності кризових тенденцій розвитку готельної галузі в місті.

Список використаних джерел

1. Антонова Л. В., Ляховець О. О. Економетрика. Чорномор. держ. ун-т ім. Петра Могили. Миколаїв : ЧДУ ім. П. Могили, 2011. 232 с.
2. Галасюк С.С., Нездоймінов С.Г. Організація готельного господарства : навч.-практ. посіб. Київ: ФОП Гуляєва В.М., 2019. 204 с.
3. Лисенко О. В. Моделювання забезпечення достатнього рівня фінансування операційного періоду підприємств : автореф. дис. ... канд. економ. наук : 08.00.11. Київ. КНУ ім. Т. Г. Шевченко, 2019. 22 с.
4. Реєстр свідоцтв про встановлення категорій готелям. URL : <https://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=17c151ac-65a4-40c8-8f5b> (дата звернення: 18.03.2024 р.).
5. Аналіз стану та визначення тенденцій соціально-економічного розвитку Дніпропетровської області та її адміністративно-територіальних одиниць за 2014-2018 роки. URL : https://adm.dp.gov.ua/storage/app/media/uploaded-files/analizStanuTaviznachennjaTendenciy_2019.pdf (дата звернення: 18.03.2024 р.).
6. Паспорт Дніпропетровської області. URL : https://adm.dp.gov.ua/pro-oblast/dnipropetrovshina/pasport-oblasti_rozshirenij.pdf (дата звернення: 18.03.2024 р.).
7. Офіційний сайт Гранд Готелю Україна. URL : <http://grand-hotel-ukraine.dp.ua/> (дата звернення: 18.03.2024 р.).
8. Офіційний сайт готелю «Асторія». URL : <https://www.astoria.com.ua/> (дата звернення: 18.03.2024 р.).
9. Колективні засоби розміщення в м. Дніпро. URL : <http://www.dnprstat.gov.ua/statinfo/tur/2020/tur5.pdf> (дата звернення: 18.03.2024 р.).
10. Головне управління статистики у Дніпропетровській області, 2021 . URL : www.dnprstat.gov.ua (дата звернення: 18.03.2024 р.).
11. Сайт туристичного агрегатору booking.com. URL : <https://www.booking.com/searchresults.ru.html?aid=1250365&label=olr> (дата звернення: 18.03.2024 р.).